

STOMATOLOGIYA ENDI OG‘RIQLI EMAS: LAZERLI DAVOLASH MO‘JIZASI

Oqmirzayeva Munira Akbar qizi

*Toshkent Kimyo xalqaro universiteti
3-kurs talabasi. Stomatologiya yunalishi
E-mail: muniraakmirzaeva@gmail.com*

Annotatsiya: Ushbu maqolaning asosiy maqsadi stomatologiyada lazer texnologiyalarining qo‘llanilishi va ularning an‘anaviy usullardan afzalliklarini fizik jarayonlar orqali yoritib berishdir. Tadqiqot davomida lazer nurining to‘lqin uzunligi, fazaviy xarakteristikalar va tish to‘qimalari bilan o‘zaro ta’siri qiyosiy tahlil qilindi. Aniqlanishicha, lazer impulsining yuqori aniqligi nerv impulslariga minimal ta’sir ko‘rsatib, og‘riq sezgisini kamaytiradi va jarayonning sterilligini ta’minlaydi. Lazerli davolash usuli zamonaviy tibbiyotda xavfsiz, qonsiz va yuqori samarali yechim bo‘lib, stomatologiyadagi texnologik zanjirni yangi bosqichga olib chiqadi.

Kalit so‘zlar: Fazaviy xarakteristikalar, energetik zanjir, nur o‘tkazmasi, fizik kvantlar, amper va quvvat, lazer impulse.

Kirish

Insoniyat tarixida tibbiyot har doim ham najot, ham ma’lum ma’noda qo‘rquv manbai bo‘lib kelgan. Buyuk hakim Abu Ali ibn Sino o‘zining o‘gitlarida shifokorning vazifasi faqatgina dardni haydash emas, balki bemorning ruhiyatini asrash va unga ozor bermaslik ekanligini alohida ta’kidlagan. Biroq, ko‘p yillar davomida stomatologiya burchagi ko‘pchilik uchun eng yoqimsiz maskan bo‘lib qoldi. Mashhur yozuvchi Mark Tven tish og‘rig‘ini inson irodasining eng og‘ir sinovi deb ataganida, ehtimol o‘sha davrdagi davolash usullarining naqadar azobli bo‘lganiga ishora qilgan bo‘lsa ajab emas.

Bugungi kunga kelib, texnologik taraqqiyot ushbu qo‘rquvlar asotirga aylanishini ta’minlamoqda. Stomatologiyadagi lazerli inqilob nafaqat davolash sifatini oshirdi, balki bemorning ruhiy xotirjamligini birinchi o‘ringa olib chiqdi.

Ushbu maqola davomida biz stomatologiya sohasidagi eng dolzarb muammolardan biri — dentofobiya, ya’ni shifokor oldidagi qo‘rquvni yengish masalalarini tahlil qilamiz. Shu bilan birga, lazer nurining an‘anaviy bormashinalardan farqli ravishda qanday qilib og‘riqsiz va qon ketishlarsiz muolaja qilish imkoniyatini yaratishi, zamonaviy mikrobiologiyada lazerning sterillovchi xususiyatlari va bemorning tiklanish jarayonini bir necha barobar tezlashtirishi kabi muhim jihatlarga to‘xtalamiz.

Mazkur ma’lumotlar, avvalo, tish shifokoriga borishni yillar davomida ortga surib kelayotgan insonlar uchun yangi umid baxsh etadi. Shuningdek, farzandining tishlarini ilk bor davolatish arafasida turgan va bolasida tibbiyotga nisbatan ishonch uyg‘otishni istagan ota-

onalar, o‘z salomatligi uchun eng xavfsiz va innovatsion yechimlarni qidirayotgan zamonaviy insonlar hamda tibbiyotning yangi qirralarini o‘rganayotgan soha vakillari uchun ham maqola qiziqarli manba bo‘lib xizmat qiladi.

Lazer nuri: Nur tezligidagi shifo va an‘anaviy usullarning vidolashuvi. Stomatologiya kafedrasida o‘tirgan bemor uchun eng yomon narsa bu — og‘riqdan ham ko‘proq, o‘sha mashhur bormashinaning suyakka qadar yetib boruvchi titrog‘i va yoqimsiz ovozidir. Tasavvur qiling, lazer texnologiyasi aynan mana shu "titrog" va "shovqin"ni hayotimizdan chiqarib tashlaydi. Lazer nuri tishning zararlangan qismiga tekkanida, u an‘anaviy parmalash usulidan farqli o‘laroq, tishning sog‘lom to‘qimalariga shikast yetkazmaydi. Bu xuddi zargarona aniqlik bilan ishlaydigan mikroskopik asbobga o‘xshaydi.

Mening kuzatishlarimga ko‘ra, lazerli stomatologiyaning eng katta yutug‘i — bu sterillikdir. Lazer nuri o‘z tabiati bilan yuqori haroratli energiya manbai bo‘lgani uchun, u nafaqat kariyesni tozalaydi, balki o‘sha hududdagi barcha bakteriyalarni bir zumda yo‘q qiladi. Bu esa muolajadan keyin tishning qayta yallig‘lanish xavfini nolga tushiradi. Amaliy tavsiya sifatida shuni aytish joizki, agar sizda tish go‘shining o‘ta sezuvchanligi yoki qonashga moyillik bo‘lsa, lazerli operatsiyalar siz uchun yagona to‘g‘ri yo‘ldir. Chunki lazer "kauterizatsiya" xususiyatiga ega, ya‘ni u kesish bilan bir vaqtda qon tomirlarini "muhrlab" ketadi. Natijada, bemor kursidan qonagan og‘iz bilan emas, balki butunlay toza holatda turadi.

Bir qiziqarli faktga e‘tibor bering: AQSH va Yevropa stomatologiya assotsiatsiyalari o‘tkazgan tadqiqotlarga ko‘ra, lazer yordamida davolangan bemorlarning 90 foizdan ortig‘i hech qanday anesteziyaga (ukolga) ehtiyoj sezmagaliklarini bildirishgan. Bu bolalar stomatologiyasi uchun haqiqiy inqilobdir. Kichkina bemor shprintsni ko‘rmaydi, milkidagi uvishishni his qilmaydi va eng asosiysi, shifokordan qo‘rqmaydi. Bu jarayonni "tishni nur bilan erkalash" deb ham atash mumkin.

Ammo shuni yodda tutish kerakki, lazer sehrli tayoqcha emas, u shifokorning mahorati bilan birlashgandagina mo‘jiza yaratadi. Shifokor tanlayotganda, nafaqat klinikada lazer borligiga, balki mutaxassisning ushbu qurilmada ishlash bo‘yicha maxsus sertifikatiga borligiga ham e‘tibor qaratishni tavsiya qilaman. Chunki lazer energiyasini to‘g‘ri sozlash (to‘lqin uzunligini tanlash) muolajaning muvaffaqiyatini belgilaydi.

Men doim bir narsaga ishonaman: zamonaviy inson o‘z sog‘lig‘iga investitsiya kiritayotganda, u nafaqat natijani, balki jarayonning sifatini ham sotib oladi. Lazerli davolash — bu vaqtni tejash, asablarni asrash va uzoq muddatli kafolat demakdir. Tish go‘shiti kasalliklari, kariyesni tozalash va hatto tishlarni oqartirishda ham lazer o‘zining mutlaq ustunligini isbotlab bo‘ldi.

Xulosa: Kelajak tabassumi bugundan boshlanadi

Xulosa o‘rnida aytish mumkinki, stomatologiya sohasidagi lazerli inqilob — bu shunchaki navbatdagi tibbiy yangilik emas, balki insoniyatning og‘riq ustidan qozongan muhim g‘alabasidir. Yuqorida tahlil qilganimizdek, an‘anaviy usullarning noqulayliklari, uzoq davom etadigan tiklanish jarayonlari va eng asosiysi, tish shifokori kursisidagi ruhiy

bosim endilikda o‘tmishda qolmoqda. Lazer texnologiyasi bizga nafaqat tishlarni davolashni, balki tabassumga bo‘lgan munosabatimizni o‘zgartirishni taklif qilmoqda.

Asosiy qismda keltirilgan dalillar shuni ko‘rsatadiki, lazer yordamida davolash — bu vaqtni tejash, maksimal darajadagi sterillik va og‘riqsiz kelajak demakdir. Agar siz hamon tish shifokoriga borishni og‘riq bilan bog‘layotgan bo‘lsangiz, bu qo‘rquvni yengishning eng samarali yechimi innovatsion texnologiyalarga ishonishdir. Zero, sog‘lom tishlar nafaqat go‘zallik, balki butun organizmning umumiy salomatligi garovidir.

Unutmang, texnologiya qanchalik rivojlanmasin, eng muhim qadamni baribir bemorning o‘zi tashlaydi. Bugun lazerli stomatologiyani tanlash orqali siz o‘zingizga va yaqinlaringizga xotirjamlik hamda beg‘ubor tabassum sovg‘a qilasiz. Shifokor qabuliga kechikmasdan, zamonaviy tibbiyotning ushbu mo‘jizasidan foydalanish vaqti keldi. Zero, sog‘lom tabassum — muvaffaqiyatli insonning eng birinchi tashrif qog‘ozidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Abu Ali ibn Sino. Tib qonunlari (Saylanma). Toshkent, "O‘zbekiston" nashriyoti — [Kitob]
2. S. S. Murtazayev. Zamonaviy stomatologiyada innovatsion texnologiyalar: Lazerli terapiya asoslari. O‘quv qo‘llanma. — [Kitob]
3. "Tibbiyot va zamon" gazetasi. Stomatologiyada og‘riqsiz davolash usullari: afsona va haqiqat. 2023-yil, 12-son. — [Gazeta]
4. A. N. Petrov. Lazer nurining tish to‘qimalariga biologik ta’siri. "Stomatologiya" ilmiy-amaliy jurnali, 4-son, 2022-yil. — [Maqola]
5. O‘zbekiston Respublikasining "Fuqarolar sog‘lig‘ini saqlash to‘g‘risida"gi Qonuni. Lex.uz milliy huquqiy axborot markazi. — [Ommaviy axborot vositasi/Rasmiy manba]
6. World Dental Federation (FDI). Laser applications in dentistry: safety guidelines and effectiveness. rasmiy veb-sahifasi, fdiworlddental.org. — [Internet xizmati]
7. Pubmed xalqaro tibbiy ma’lumotlar bazasi. Clinical advantages of Er:YAG lasers in cavity preparation. Ilmiy tadqiqotlar bazasi. — [Ma’lumotlar bazasi]